

CONCEPTUL

DE DEZVOLTARE A TURISMULUI LOCAL

COM. JORA DE MIJLOC

2022-2024

CONCEPTUL DE DEZVOLTARE A TURISMULUI LOCAL
JORA DE MIJLOC perioada 2022-2024,

2021

USAID/Moldova

Realizarea acestui document a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului American prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Grupului de lucru pentru dezvoltarea turismului local în com. Jora de Mijloc pentru perioada 2022-2024 și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

CONȚINUT:

INTRODUCERE	5
DATE GENERALE DESTINAȚIE TURISTICĂ	6
POTENȚIALUL ATRACTIV AL COM. JORA DE MIJLOC	7
ATRACȚII NATURALE	7
ATRACȚII ISTORICO-CULTURALE	7
ACCESIBILITATE A DESTINAȚIEI TURISTICE JORA DE MIJLOC	7
MODUL DE ABORDARE A TURISMULUI ÎN <i>STRATEGIA DE DEZVOLTARE COMUNITARĂ A COM. JORA DE MIJLOC (2020-2025)</i>	8
ANALIZA SWOT	8
ANGAJAMENTE STRATEGICE RELEVANTE TURISMULUI LOCAL	9
OFERTA UNICALĂ PENTRU TURISM A COM. JORA DE MIJLOC (<i>IDENTIFICATĂ ÎN CADRUL PROGRAMULUI „COMUNITATEA MEA”, IREX/USAID</i>)	10
ISTORIA LOCALĂ – FUNDAMENT PENTRU ATRACȚIA TURISTICĂ A DESTINAȚIEI	10
ATRACȚIA LOCURILOR DEOSEBITE DIN JORA DE MIJLOC	10
ELEMENTE DE ETNOGRAFIE (UNICE, ORIGINALE) CE POT FUNDAMENTA MOTIVAȚIA VIZITELOR ÎN LOCALITATE	11
ELEMENTE DE GASTRONOMIE (UNICE, ORIGINALE) CE POT FUNDAMENTA MOTIVAȚIA VIZITELOR ÎN LOCALITATE	11
TOP 10 ATRACȚII TURISTICE ALE JORA DE MIJLOC	11
STRUCTURI DE PRIMIRE A OASPEȚILOR ÎN JORA DE MIJLOC	11
PLANUL DE ACȚIUNI LA CONCEPTUL DE DEZVOLTARE A TURISMULUI LOCAL ÎN JORA DE MIJLOC	13
ANEXE	21
ANEXA 1: GRUPUL DE LUCRU CREAT ÎN JORA DE MIJLOC	21
ANEXA 2. NECESARUL DE INDICATOARE PENTRU MARCAREA TRASEELOR TURISTICE ÎN JORA DE MIJLOC	22
ANEXA 3. FIȘA CONCEPTULUI DE PROIECT PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI ÎN JORA DE MIJLOC	23

INTRODUCERE

Acest document reprezintă o sistematizare a inițiativelor Grupului de lucru pentru dezvoltarea turismului local în Jora de Mijloc pentru o perioadă de 3 ani (2022-24). Acest document de politici a fost realizat cu suportul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) în cadrul programului Comunitatea Mea, implementat de IREX cu asistența expertului Asociației de Dezvoltare a Turismului în Moldova – dr. Viorel Miron. Conținutul acestui document ține de responsabilitatea GL DTL și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

Scopul Conceptului de dezvoltare a turismului în Jora de Mijloc este de a valorifica potențialul turistic atractiv local pentru a spori consumul turistic în această destinație de vizită. La fel se vor amplifica inițiativele de a promova localitatea (aspecte unice, irepetabile, competitive), de atragere a surselor diverse de finanțare (buget de stat, investiții private locale și străine, donații, granturi) pentru a implementa proiectele concrete pentru amenajarea turistică planificată a destinației turistice.

Beneficiarii Conceptului de turism sunt locuitorii com. Jora de Mijloc, autoritățile administrației publice locale, sectorul privat (turism, HORECA, agrement), structurile societății civile, precum și toate persoanele interesate în dezvoltarea durabilă a turismului local/regional/național.

Conceptul de dezvoltarea turismului 2024 este structurat pe patru compartimente și include: (i) descrierea potențialului de atracție turistică; (ii) modul de abordare a turismului în Strategia de dezvoltare socio-economică a Jora de Mijloc pentru perioada 2020-2025; (iii) oferta unică pentru turism a com. Jora de Mijloc (identificată în cadrul Programului „Comunitatea mea”, IREX/USAID); (iv) Planul de acțiuni.

Obiectivele dezvoltării destinației turistice com. Jora de Mijloc

OS 1 Dezvoltarea capacităților instituționale

OS 2 Valorificarea potențialului turistic

OS 3 Dezvoltarea capacităților umane

OS 4 Promovarea com. Jora de Mijloc ca și destinație turistică

OS 5 Îmbunătățirea infrastructurii turistice

Planul de acțiuni 2022 – 2024 cuprinde totalitatea acțiunilor orientate spre atingerea obiectivelor specifice, necesarul de resurse, perioada de implementare, responsabilii de îndeplinirea acțiunilor, sursele de finanțare. În Planul de acțiuni pentru 3 ani au fost identificate **59 de acțiuni**, grupate în funcție de direcția strategică la care se atribuie. Fiecare acțiune are perioada ei de implementare, responsabili și parteneri. Majoritatea acțiunilor vor necesita acoperire financiară. Costul total de implementare al Conceptului a fost estimat la aproximativ **5,99 mln. lei**. Astfel pentru *Dezvoltarea capacităților instituționale* sunt prevăzute cca. 27% din bugetul total, 0,08% pentru realizarea OS 2 *Valorificarea potențialului turistic*, cca. 0,8% sunt pentru OS 3 *Dezvoltarea capacităților umane*, iar 6,5% sunt pentru OS 4 *Promovarea Jora de Mijloc ca și destinație turistică*. Cea mai mare sumă (cca. 65,6% din costuri) trebuie să fie direcționată pentru acțiunile legate de implementarea OS 5 *Îmbunătățirea infrastructurii turistice*, care presupune investiții din surse publice și private atrase în baza unor planuri investiționale coerente.

Conceptul este un document complex, elaborat printr-un larg parteneriat, care are la bază documentele de programare locală (Strategia de dezvoltare comunitară a com. Jora de Mijloc pentru perioada 2020-2025, Programul de dezvoltare integrată a raionului Orhei (2016-2020)), regională (Strategia de dezvoltare regională Centru (2016-2020, strategii regionale sectoriale) și națională (Strategia națională de dezvoltare "Moldova 2030", strategii sectoriale de dezvoltare: Strategia

națională de dezvoltare a turismului "Turism 2020" și proiectul nou „Turism 2025”) și internațională (Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030).

				Pasul 5 Îmbunătățirea infrastructurii turistice
			Pasul 4 Promovarea destinației turistice	6. Clasificarea unităților turistice
		Pasul 3 Dezvoltarea capacităților umane	5. Realizarea evenimentelor culturale cu impact național	5. Modernizarea și amenajarea spațiilor de deservire a turiștilor
	Pasul 2 Evaluarea potențialului turistic	4. Crearea competențelor de marketing turistic	4. Organizarea târgurilor, forumurilor investiționale și expozițiile anuale	4. Crearea agropensiunilor în gospodăriile țărănești
Pasul 1 Dezvoltarea capacităților instituționale	3. Instruirea personalului, muzeelor pentru gestionarea bazei de date	3. Dezvoltarea capacităților angajaților CIT în turism	3. Susținerea unui ciclu de emisiuni radio/tv, articole în presa scrisă Publicarea Ghidului turistic	3. Elaborarea studiilor de fezabilitate, planurilor de afaceri, PUG și a proiectelor investiționale pentru locații turistice
2. Elaborarea și aprobarea Strategiei de Dezvoltare a Turismului	2. Crearea bazei de date în turism	2. Organizarea cursurilor de instruire ale persoanelor cointeresate în turism	2. Crearea hărții turistice și rețelei de panouri informaționale /orientare turistică	2. Amenajarea atracțiilor turistice și muzeelor din zonă/raion
1. Amenajarea și dotarea Centrului de informare a turiștilor	1. Chestionarea tuturor localităților privind atracțiile de turism	1. Efectuarea vizitelor de studiu în zone turistice recunoscute	1. Crearea pagini web a destinației	1. Amenajarea și promovarea traseelor turistice locale/raionale

DATE GENERALE DESTINAȚIE TURISTICĂ

Denumirea:	Jora de Mijloc
Anul fondării :	Pentru prima dată satul Jora de Mijloc a fost menționat în anul 1574
Poziția geografică:	Comuna Jora de Mijloc se află la o distanță de 78,4 km de orașul Chișinău și la 29 km de orașul Orhei.
Suprafața totală:	4778 ha
Numărul de locuitori:	3850
Densitatea populației:	74,3 locuitori/1 km ²
Primarul comunei:	Serghei Labliuc

POTENȚIALUL ATRACTIV AL COM. JORA DE MIJLOC

ATRAȚII NATURALE

În Jora de Mijloc nu există arii naturale de importanță națională, în schimb comuna are cea mai întinsă faleză a râului Nistru cu un peisaj pitoresc. Râul Nistru, pe malul căruia sunt amplasate toate cele patru localități ale comunei, este principala resursă acvatică a comunei. Zona râului este în stare satisfăcătoare.

Toate cele patru sate ale comunei: Jora de Mijloc, Jora de Jos, Jora de Sus și Lopatna situate pe malul drept al fluviului Nistru, au o suprafață de 4778 ha, iar cca 2000 ha (40%) din fondul funciar al comunei reprezintă terenuri care nu pot fi utilizate în scopuri agricole, reprezentând peisajele pitorești ale Nistrului sau ravenele.

Clima din comuna Jora de Mijloc este temperat-continentală. Verile sunt lungi și călduroase cu temperaturi medii de peste 30 °C, iernile sunt sărace în precipitații iar în ianuarie temperatura medie este în jur de - 4 °C.

ATRAȚII ISTORICO-CULTURALE

Patrimoniul cultural artistic al Jora de Mijloc este o parte componentă a tezaurului național - fiind "poartă" de acces spre cooperare și parteneriat cultural pe scară, națională și internațională.

Patrimoniul cultural-istoric este reprezentat de 7 monumente arheologice de importanță națională (1 cetățuie din sec. XVIII, 6 așezări umane din diferite perioade); 1 monument istoric, 3 monumente arhitecturale de importanță națională - *Biserica „Sf. Arhanghel Mihail și Gavriil”* din 1857, alte 2 biserici seculare). Monumentele menționate sunt înregistrate în Registrul monumentelor protejate de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531 – XII din 22.06.1993.

Registrul Monumentelor din Rep. Moldova

Jora de Jos	Biserica „Sf. Arhanghel Mihail”	1912	Arhit	N
Jora de Jos	Cetățuie	Sec. XVIII	Arheol	N
Jora de Jos	Monument la mormântul comun al ostașilor căzuți (81) în 1944 și în memoria consătenilor căzuți în 1941-1945			
Jora de Mijloc	Așezare	Sec. II-IV	Arheol	N
Jora de Mijloc	Biserica „Sf. Arhanghel Mihail și Gavriil”	1857	Arhit	N
Jora de Mijloc	Monument în memoria consătenilor căzuți în 1941-1945		Ist	N
Jora de Sus	Așezare	Sec. II-IV	Arheol	N
Lopatna - I	Așezare	Paleolit Sec. II-IV	Arheol	N
Lopatna - II	Așezare	Paleolit Eneolit Sec. II-IV	Arheol	N
Lopatna - III	Așezare	Sec. II-IV	Arheol	N
Lopatna	Așezare	Sec. II-IV Sec. VII-XII	Arheol	N
Lopatna	Biserica „Sf. Dumitru”	Sec. XIX	Arhit	N

La fel în comună funcționează ansamblul etnofolcloric *Moștenitorii și Ansamblul de fanfară*.

ACCESIBILITATE A DESTINAȚIEI TURISTICE JORA DE MIJLOC

Comuna se află la o distanță de 78,4 km de orașul Chișinău și la 29 km de orașul Orhei. Localitatea este legată de centrul raional Orhei de o șosea în mare parte asfaltată în afară de o porțiune de câțiva kilometri de la intrarea în sat spre localitatea Sculeni.

Toate cele patru sate ale comunei: Jora de Mijloc, Jora de Jos, Jora de Sus și Lopatna sunt situate pe malul fluviului Nistru, iar în perspectivă rezonabilă ar putea fi legate de o rețea de circuite navale.

MODUL DE ABORDARE A TURISMULUI ÎN STRATEGIA DE DEZVOLTARE COMUNITARĂ A COM. JORA DE MIJLOC (2020-2025)

Infrastructura de agrement și turism

Sectorul terțiar serviciile este reprezentat slab, fiind prezente câteva magazine alimentare, o bază de canotaj locală la Nistru și o pensiune privată. Totodată perspectivele de dezvoltare a turismului sunt legate de prezența în teritoriu a domeniilor unui operator important de turism vitivinicol.

Actorii principali ai economiei locale: HORECA

Denumirea	Domeniul	Produce
SRL CHATEAU VARTELY	Intr. agricola (Vița de vie) și turism vitivinicol	Servicii de restaurant, cazare (or. Orhei)

Sursa: Inspectoratul fiscal de stat

Proiecte derulate / în derulare relevante amenajării turistice în Jora de Mijloc, (pentru anii 2015 – 2019)

Denumirea proiectului	Finanțator	Valoarea proiectului	Cofinanțare APL	Beneficiari proiect
„Lucrări de reparație a Casei de Cultură Jora de Sus”	Bugetul de Stat / Bugetul local	912.460	Bugetul local	Populația comunei
„Reparația Estradei de vară din s. Jora de Jos ”	Bugetul de Stat / Bugetul local	1 029.931	Bugetul local	Populația comunei
„Lucrări de reparație a Căminului Cultural Lopatna”	Bugetul de Stat	249.399		Populația comunei
„Reparația Estradei de vară din s. Jora de Jos ”	Bugetul de Stat / Bugetul local/ Sponsori	350.412	Bugetul local	Populația comunei

ANALIZA SWOT

PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Așezarea tuturor satelor pe malul Nistrului ▪ Exploatarea resurselor naturale (nisip) ▪ Așezarea într-o zonă pitorească ▪ Oameni gospodari ▪ Tradiții păstrate și valorificate ▪ Viață culturală bogată ▪ Existența zonelor de odihnă, benefice dezvoltării turismului ▪ Viață sportivă activă a localnicilor ▪ Prezența unor monumente istorice vechi ▪ Bază de canotaj 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Acces dificil la centrul raional, capitală și satele învecinate (lipsa drumurilor asfaltate) ▪ Lipsa unui sistem de canalizare ▪ Lipsa unui apeduct centralizat ▪ Lipsa unei gunoști amenajate ▪ Infrastructura sportivă este subdezvoltată ▪ Exodul populației (cadrelor calificate) ▪ Deficitul de cadre calificate (medici, polițiști) ▪ Comerțul în scădere ▪ Infracționalitate în creștere, inclusiv cea juvenilă
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltarea turismului în mai multe direcții (religios, istoric, de agrement, cultural, agroturismul); ▪ Organizarea evenimentelor culturale de nivel național, raional (festivalul „Nistrule, pe malul tău”) ▪ Dezvoltarea infrastructurii sportive ▪ Practicarea sporturilor acvatice 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instabilitatea politică ▪ Calamități naturale frecvente ▪ Secarea Nistrului ▪ Inundații ▪ Migrația, spor natural negativ

ANGAJAMENTE STRATEGICE RELEVANTE TURISMULUI LOCAL

Prevederi clare pentru dezvoltarea turismului sunt specificate în viziunea, misiunea, obiectivele strategice și listarea unor acțiuni specificate în Strategia de dezvoltare socio-economică a comunei Jora de Mijloc (2020-25):

Viziunea de dezvoltare a comunei Jora de Mijloc

O comună modernă, cu o infrastructură fizică de calitate, conectată prin drumuri bune la lumea exterioară, cu o economie de valoare adăugată înaltă care oferă locuri de muncă bine plătite, cu condiții decente de agrement, cu servicii publice la standarde înalte, cu grijă față de persoanele defavorizate, reprezentând o atracție turistică, cunoscută în țară și peste hotare.

Misiunea APL

Asigurarea creșterii economice, susținerea agricultorilor și micului business, atragerea investitorilor prin promovarea unui management public participativ bazat pe deschidere și dialog cu toții actorii interesați, condițiilor de trai decente tuturor cetățenilor.

Obiectiv Strategic 1. Asigurarea unei infrastructuri moderne

Obiectiv specific	Acțiuni/ proiecte
1. Dezvoltarea infrastructurii rutiere	<ul style="list-style-type: none"> • Construcția drumului intercomunitar Oxentea-Vâșcăuți-Jora de Mijloc-Pohrebeni-Lalova • Asfaltarea drumului Jora de Jos - Susleni

Obiectiv Strategic 2. O economie durabilă, diversificată, de valoare adăugată înaltă, cu locuri de muncă bine plătite

Obiectiv specific	Acțiuni/proiecte
2. Dezvoltarea turismului	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea unei entități publice pentru valorificarea zonei de pe malul Nistrului în vederea amenajării unei zone turistice • Construcția a câteva debarcadere pe malul Nistrului pentru acostarea ambarcațiunilor turistice • Organizarea funcționării unui pod plutitor care să facă legătura cu malul stâng al Nistrului • Restaurarea locașurilor de cult • Amenajarea unui muzeu de istorie al comunei • Organizarea unor evenimentelor etno-culturale și promovarea lor la nivel național și internațional • Organizarea unor competiții de canotaj și pescuit de nivel național și internațional

Obiectiv Strategic 3. Servicii publice de calitate

Obiectiv specific	Acțiuni / proiecte
3. Asigurarea condițiilor de sport și agrement	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea unei plaje pe malul Nistrului

OFERTA UNICALĂ PENTRU TURISM A COM. JORA DE MIJLOC (IDENTIFICATĂ ÎN CADRUL PROGRAMULUI „COMUNITATEA MEA”, IREX/USAID)

ISTORIA LOCALĂ – FUNDAMENT PENTRU ATRACȚIA TURISTICĂ A DESTINAȚIEI

Pentru prima dată satul Jora de Mijloc a fost menționat în anul 1574

Legende provenienței denumirii satului:

1. Stefan Vodă (în cronică de Grigore Ureche) a alungat de aici cazacii, în luptă atamanul Jura a murit;
2. De la feciorul unui boier care s-a înecat în Nistru, de la numele băiatului Jora.

Locul cucoanei – de la înc. sec. XX la Lopatna erau conacul/pământurile unei cucoane, aici un balaur fura animale/oameni, iar un haiduc local l-a omorât (se zice, că până azi aici poate fi văzută o cărare de piatră până la Nistru).

ATRACȚIA LOCURILOR DEOSEBITE DIN JORA DE MIJLOC

Pe teritoriul com. Jora de Mijloc sunt câteva locuri și edificii vechi, care reprezintă diferite perioade importante din istoria locală captivantă marcate pe harta turistică a localității:

- Biserica veche „Minunea Arh. Mihail” (până 1954)
- Biserica „Adormirea Maicii Domnului” (1824), probabil în locul unei biserici din lemn
- Fântână veche
- Locul Școlii vechi (până în 1957) de 4 clase
- Fântână veche
- Școala veche (până în 1996)
- Biserica „Acoperământul Maicii Domnului” (1860)
- Școala veche (până la 1970)
- Biserica „Arh. Gavriil și Mihail” (sec. XIX)
- Școală veche (până în 1970)
- Școla veche (până în 1975)
- fost Pichet românesc
- fostă Primărie (administrația colhozului Cotovschi (până în 1970)
- Râpa de la baltă
- Râpa de la Cot
- La Rufeni
- Insulă apărută prin 1950
- Vatra veche a satului (Botul)
- Perjari
- Cotul
- Toloca lui moș Trifan
- Casa pădurarului
- Pe Șes
- La Crac
- Fundul Văii
- Casă păstrată din satul vechi (inundat)
- Casa lui Oloinic
- Fostă carieră de nisip
- Jora din vale
- hotarul dintre 2 sate
- Jora de Mijloc de Deal
- La baza de canotaj
- Râpa Volocii
- Fântâna din Lacuri
- Pensiune turistică în stil rustic local
- Monumentul Eroilor căzuți în război
- Drum ”pe șleah” - conectare cu satele Mârzești, Izvoare, Lalova, Slobozia-Horodiște, Țipova
- locul fostei Biblioteci (până în 1980)
- locul fostului magazin legumicultură (până în 1980)
- La Cobileni (Fostul loc Curtea Boierului)
- Fântâna din Crac
- Groapa Roșie (Locul unde a fost amplasat fostul sat Jora de Jos)
- Valea Perilor
- Stâna de oi (Fostul Loc)
- Izvorul de la stâna
- Izvorul din Valea Perilor
- Fostul debarcader

ELEMENTE DE ETNOGRAFIE (UNICE, ORIGINALE) CE POT FUNDAMENTA MOTIVAȚIA VIZITELOR ÎN LOCALITATE

- Festivalul „Nistrule pe malul tău!”
- Jocuri: „Tărcălan”, „Podul de flori”,
- Mărgele din melci de Nistru
- Mărgele din sâmburi de salcâmi boierești
- Geal femeiesc
- Modițe femeiești

ELEMENTE DE GASTRONOMIE (UNICE, ORIGINALE) CE POT FUNDAMENTA MOTIVAȚIA VIZITELOR ÎN LOCALITATE

- Răcitură de pește suduc
- Palanițe frământate
- Învârtită cu dulceață de trandafir
- Prăjiți cu fus
- Băieței
- Saralie

TOP 10 ATRACȚII TURISTICE ALE JORA DE MIJLOC

- Cobleni
- Mănăstirea Lopatna
- Biserica Sf. Arhanghel Mihail (Jora de Sus)
- Groapa roșie
- Baza de canotaj
- Biserica „Adormirea Maicii Domnului” (1824)
- Biserica „Acoperământul Maicii Domnului”, 1860, Jora de Mijloc
- Biserica Sf. Arhanghel Mihail și Gavriil (Jora de Jos)
- Vatra veche a satului
- Pensiunea turistică
- Fostul debarcader

STRUCTURI DE PRIMIRE A OASPEȚILOR ÎN JORA DE MIJLOC

- Baza de canotaj
- Agropensiune privată

NECESITĂȚI SPECIFICE TURISMULUI LOCAL EVIDENȚIATE ÎN JORA DE MIJLOC

Vizibilitatea atracțiilor localității turistice

- Păstrarea și întreținerea drumurilor regionale și locale.
- Îmbunătățirea infrastructurii locale.
- Păstrarea și întreținerea curățeniei pe întreg teritoriu al comunei.
- Promovarea localității pe rețele de socializare, în presa locală și republicană.

Îmbunătățirea accesului oaspeților la atracțiile locale

- Dezvoltarea infrastructurii rutiere.
- Promovare în continuare a imaginii pozitive a comunei în internet și MASS media.

Atracțiile localității mai informative

- informare privind transportul la destinația aleasă.
- Descrierea succintă a destinațiilor unde turiștii ar putea să ia masa ș.a.
- Descrierea succintă unde turiștii ar putea să se cazeze.

Bariere înlăturate pentru a atrage mai mulți oaspeți (clienți ai afacerilor de ospitalitate) în localitate

- Necesitatea reparației și asfaltarea drumului L 307 ce leagă centrul raional cu comuna.
- Asigurarea cu o masă caldă a potențialilor turiști
- Asigurarea cu spații de cazare a potențialilor turiști

PLANUL DE ACȚIUNI LA CONCEPTUL DE DEZVOLTARE A TURISMULUI LOCAL ÎN JORA DE MIJLOC

Obiective strategice	Măsurile propuse	Acțiunile propuse pentru Dezvoltarea turismului local	Perioada	Cost, lei	Sursa finanțare	Responsabil	Indicatori de monitorizare	
OS 1 Dezvoltarea capacităților instituționale în localitate	1. Amenajarea și dotarea Muzeului local / Biroului de informare a vizitatorilor	Recrutarea și angajarea administratorului Muzeului local / Biroului de informare a vizitatorilor	2023	54000	BS	APL, DCR Orhei	Administrator angajat la BIT	
		Crearea echipei Muzeului local / Biroului de informare a vizitatorilor	2023	0	voluntariat	APL, DCR Orhei	2 voluntari în Echipa BIT	
		Amenajarea spațiului Muzeului local / Biroului de informare a vizitatorilor (construcție, etc.) (A2.2.5 din SDC 2025)	2023	1000000	Proiecte, BL, BR	APL, C C Jora de Mijloc, DCR Orhei	1 încăpere construită, Costul lucrărilor realizate	
		Dotarea Muzeului local / Biroului de informare a vizitatorilor (vitrine, standuri, mobilier, echipamente, etc.)	2023	25000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc	BIT dotat și amenajat conform cerințelor, nr de mese, dulapuri, vitrine, panouri, echipament etc. Costul dotărilor	
		Finalizarea elaborării unui proiect tehnic a Muzeului local	2023	40000	BL, BR	APL, C C Jora de Mijloc	Proiect elaborat	
		Crearea unei entități publice pentru valorificarea zonei de pe malul Nistrului în vederea amenajării unei zone turistice (A2.2.1 din SDC 2025) în formă de un parteneriat public-privat sau o entitate publică în formă de serviciu public sau o întreprindere municipală.	2021-24	500000	BL, AE, Donatori	APL	Entitate creată	
	2. Elaborarea și aprobarea Conceptului de Dezvoltare a Turismului în localitate	Elaborarea conținutului Conceptului de Dezvoltare a Turismului în localitate	2021	0		APL, C C Jora de Mijloc	Concept de Dezvoltare a turismului elaborat, 10 persoane implicate, liste, poze	
		Aprobarea Conceptului de Dezvoltare a Turismului în localitate și Planului de acțiuni	2021	0		APL, C C Jora de Mijloc	Concept de Dezvoltare consultat și aprobat, % plan de acțiuni realizat	
	Subtotal OS 1 Dezvoltarea capacităților instituționale în localitate				1619000			

OS 2 Valorificarea potențialului turistic local	1. Inventarierea atracțiilor de turism ale localității	Elaborarea Listei complete a atracțiilor turistice (naturale, antropice) ale localității	2021	0		APL, C C Jora de Mijloc	20 de atracții turistice incluse în lista a atracțiilor turistice
	2. Crearea bazei de date în turism a localității	Elaborarea Registrului turistic al localității (atracții, trasee, infrastructură specifică, facilități, prețuri, analize)	2023	0		APL, C C Jora de Mijloc	Registru turistic elaborat
		Pregătirea unor rapoarte analitice privind performanțele turistice ale localității	2021	0	voluntariat	APL, C C Jora de Mijloc	2 rapoarte analitice anual elaborate. Costul lucrărilor
	3. Instruirea personalului al Muzeului/Biroului de informare a vizitatorilor pentru gestionarea bazei de date	Training privind gestionarea datelor despre performanțele turistice ale localității că și destinație turistică	2023	5000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	1 training realizat, 10 persoane instruite, Poze, listele participanților
Subtotal OS 2 Valorificarea potențialului turistic local				5000			
OS 3 Dezvoltarea capacităților umane în destinația turistică locală	1. Efectuarea vizitelor de studiu în destinații turistice remarcabile	Vizită de lucru și schimb de experiență în destinații turistice din Moldova	2022	1000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	2 vizite de lucru realizate, 10 persoane implicate, listele participanților
		Vizită de documentare în destinații turistice din Romania	2022	10000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	2 vizite de studii realizate, 10 persoane implicate, listele participanților
	2. Organizarea cursurilor de instruire ale persoanelor implicate în turism	Training-uri speciale: - Angajaților din sectorul cultural (Șefilor Caselor de cultură) - Ghidului Muzeului local - Perfecționarea activității Agenților economici din HORECA - Optimizarea fiscală în destinații turistice locale - Atragerea granturilor în activitatea Agenților economici din HORECA	2023	15000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	5 traininguri speciale realizate, 10 persoane instruite, Poze, listele participanților

	3. Dezvoltarea capacităților în turism la angajații Muzeului local / Biroului de informare a vizitatorilor	Training-uri specializate: - Descrierea localității (așezarea geografică, personalități notorii din comună, așezăminte vechi, obiecte și lucruri din vechime) - Atragerea granturilor în activitatea echipei de dezvoltare a turismului în localitate	2023	10000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	2 traininguri realizate, 10 participanți instruiți Poze, listele participanților
		Elaborarea Dosarelor excursiilor generale, tematice, speciale (texte de control, fișe metodice, material demonstrativ) prin localitate	2023	2000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	10 dosare elaborate, poze
	4. Dezvoltarea competențelor de marketing turistic	Training-uri tematice: - Organizarea ședințelor cu agenții economic din domeniul HORECA pentru implementarea dezvoltării turismului. - Acordarea înlesnirilor fiscale pentru primul an de activitate în domeniul organizării turismului local.	2023	0		APL, C C Jora de Mijloc, AE.	2 traininguri speciale realizate, 10 participanți instruiți Poze, anchete listele participanților
		Elaborarea Planului de marketing al destinației turistice locale	2023	10000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	Plan elaborat
Subtotal OS 3 Dezvoltarea capacităților umane în destinația turistică locală				48000			
OS 4 Promovarea localității ca și destinație turistică	1. Crearea pagini web/FB a localității cu informații turistice	Elaborarea conținutului de turism pe pagina web a localității (www.jorademijloc.comuna.md)	2021	15000	BL	APL	Pagină web activă, Nr de utilizatori, vizitatori, nr de comentarii. Costul serviciului
		Elaborarea conținutului de turism pe pagina FB (Primaria comunei Jora de Mijloc) și asigurarea prezenței active pe social media	2023	5000	BL	APL	Pagină FB activă, Nr de utilizatori, vizitatori, nr de comentarii,

	2. Crearea rețelei de panouri informative și de orientare turistică	Amenajarea informativă a 2 trasee turistice (vatra veche a localității, traseu tematic)	2023	50000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	2 trasee turistice elaborate, Beneficiari /turiști mulțumiți, nr de vizitatori, chestionare, poze
		Amenajarea hărții și panotajului informativ în centru și la 2 intrări în localitate	2023	0		APL, C C Jora de Mijloc, AE.	Hartă amenajată la 2 intrări în localitate, Costul lucrărilor
		Amenajarea indicatoarelor turistice rutiere la atracțiile majore	2021-23	75000	BL, Fond Rutier	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	30 de indicatoare turistice instalate Costul lucrărilor
		Amenajare plachetelor informative la atracțiile din localitate	2023	3000	BL	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	10 de plachete informative instalate la 10 de atracții Costul lucrărilor
		Amenajarea machetelor în miniatură a obiectelor dispărute (ex: vatra veche, prima biserică, școala veche)	2023	0		APL, C C Jora de Mijloc, AE.	5 machete în miniatură amenajate, poze
	3. Susținerea unui ciclu de emisiuni radio/tv, articole în presa scrisă Publicarea Ghidului turistic al destinației	Elaborarea și implementarea Planului media al destinației turistice locale	2021	3000	BL	APL, C C Jora de Mijloc,	Plan media elaborat, % angajați BIT implicați, % plan media realizat
		Producerea de material distributiv promoțional (fluturași-hărți, etc.)	2021	10000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	100 de fluturași elaborate
		Elaborarea și tirajarea Ghidului turistic al localității	2021	5000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	Ghid turistic elaborat, Costul lucrărilor
		Producerea de material foto/video a obiectelor rare, unice, personalități, etc.	2021	3000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	1 album foto, 2 spoturi video realizate și difuzate pe rețele de socializare, Costul lucrărilor
	4. Participarea la târguri, forumuri, expoziții specializate	Elaborarea unui brand turistic local	2021	6000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	Brand turistic elaborat, 5 persoane implicate Costul lucrărilor

		Elaborarea Calendarului prezenței localității la evenimente regionale, naționale și internaționale		0		APL, C C Jora de Mijloc, AE.	Calendar elaborat, nr de evenimente regionale, nr. de evenimente naționale, nr. de evenimente internaționale
		Elaborare unui complet expozițional mobil reprezentativ localității	2021	15000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	Complet expozițional elaborat, funcțional Costul lucrărilor
		Asigurare prezență la minim 4 evenimente naționale/regionale anual	2021-23	50000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	4 evenimente vizitate, nr de participanți, poze
	5. Calendar al evenimentelor localității cu impact regional/ național	Elaborarea Calendarului evenimentelor "Bine ați venit în localitatea mea"	2022	0	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	Calendarul evenimentelor elaborat, nr de activități realizate, nr de persoane implicate, Poze
		Organizarea unor competiții de canotaj și pescuit de nivel național și internațional (A 2.2.7. din SDC 2025)	sistematic	100000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc, AE.	competiții anual organizate
		Organizarea unor evenimentelor etno-culturale și promovarea lor la nivel național și internațional / Lansarea evenimentelor publice adresate turiștilor cu ocazia datelor petrecerii sărbătorilor (Festivalul Nistrule pe malul tău, Hramurile localităților din comună ș.a.) (A2.2.6 din SDC 2025)	permanent	50000	BL, BR	APL, C C Jora de Mijloc	Poze, nr de activități realizate, nr de persoane participante, Costul activităților
Subtotal OS 4 Promovarea localității ca și destinație turistică				390000			
OS 5 Îmbunătățirea infrastructurii turistice din localitate	1. Amenajarea și promovarea traseelor interne în „perimetrul turistic” și de inter-conectare cu stații de transport public	Amenajarea estetică și întreținerea căilor de acces de la stațiile de transport public spre și prin vatra localității	2022	30000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	Căi de acces bine amenajate, poze, Costul lucrărilor
		Amenajarea estetică și întreținerea locurilor de popas și belvedere pe teritoriul localității (malul Nistrului)	2022	50000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	Locuri de popas bine amenajate, poze, Costul lucrărilor

	2. Elaborarea PUG și a proiectelor investiționale, studiilor de fezabilitate, planurilor de afaceri, pentru infrastructura turistică	Elaborarea dosarelor proiectelor de grant pentru amenajarea atracțiilor și a căilor de acces	2023	10000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	3 proiecte elaborate 3 proiecte implementate, Nr de beneficiari ai proiectelor, % surselor financiare alocate și atrase în localitate Costul lucrărilor
		Elaborare Studii de fezabilitate pentru amenajarea turistică unor zone speciale din localitate	2023	10000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	3 studii de fezabilitate elaborate Costul lucrărilor
		Elaborare Proiecte tehnice pentru amenajarea unor zone speciale din localitate	2023	60000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	3 proiecte tehnice elaborate Costul lucrărilor
	3. Amenajarea atracțiilor turistice de top, muzeului în destinație	Estetizarea atracțiilor de top din localitate	2021	50000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	5 atracții top estetizate, poze, nr publicații pe net. Costul lucrărilor
		Amenajarea muzeului localității într-un spațiu închis ușor accesibil publicului	2023	1000000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc	Muzeu amenajat, nr de exponate colectate, poze, lista și registru elaborat, nr de vizitatori. Costul lucrărilor
		Amenajarea turistică a unei porțiuni din vatra veche a localității	2023	50000	BL, Donatori	APL, C C Jora de Mijloc	Suprafața din vatra veche amenajată,, documente tehnice, poze, Costul lucrărilor
		Amenajarea machetelor miniaturale a atracțiilor de top pe o hartă a localității	2023	6000	BL	APL, C C Jora de Mijloc	
		Reparația și amenajarea altarului bisericii vechi	2023	100000	BL, Donatori, populația comunei	APL, C C Jora de Mijloc, populația comunei	Suprafață teritoriu bisericii amenajat, nr de persoane implicate, sursa financiară (liste, poze), Costul lucrărilor

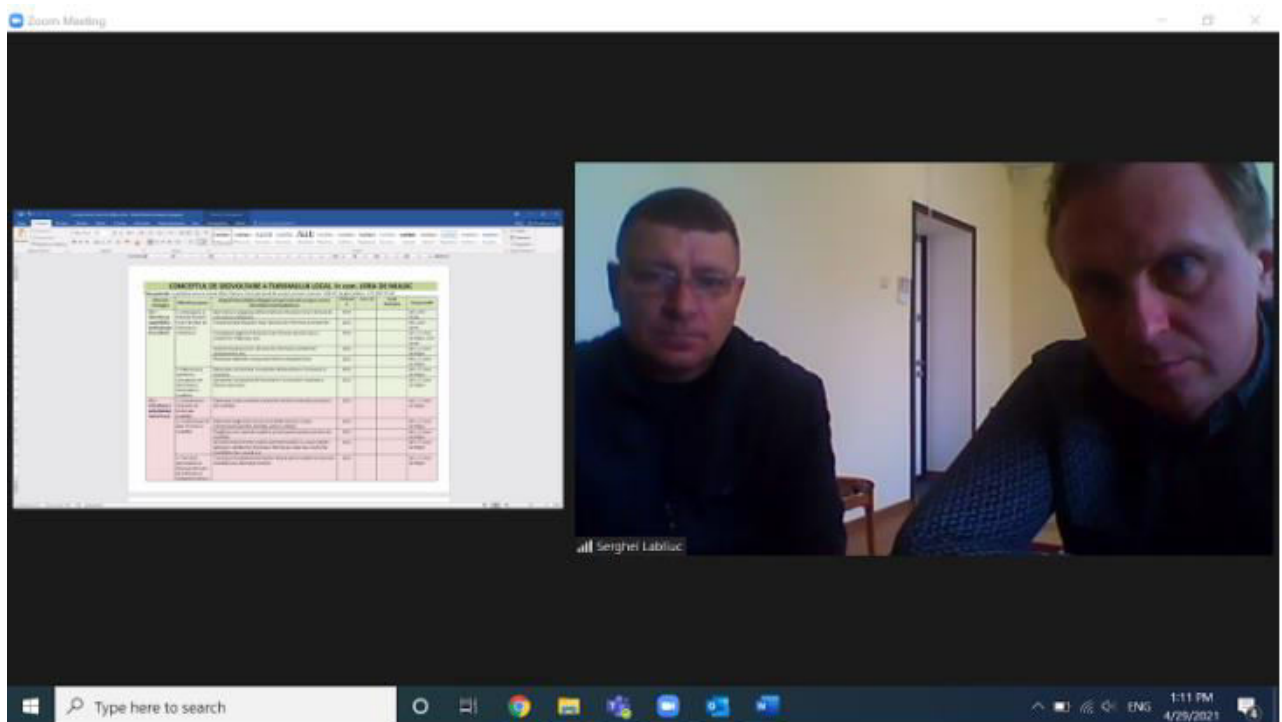
	4. Parteneriate pentru crearea/amplasarea structurilor turistice în localitate	Elaborarea planului de amenajare a sub-zonelor turistice ale localității	2022	0		APL	Plan elaborat, Sursa de finanțare, nr persoanele implicate Costul lucrărilor
		Crearea portofoliului investițional pentru dezvoltarea parteneriatelor în sub-zonele turistice	2022	10000	BL	APL	Portofoliu investițional creat, nr. de parteneriate noi, nr de persoane implicate, poze, liste
		Elaborarea și implementarea proiectelor de parteneriat APL-AE pentru investiții majore în sub-zonele turistice (cazare/pensiuni/camping, alimentație publică, agrement divers, transport intern și de agrement, popasuri/adăposturi, parcare, zone sport, servicii curative, producere/comercializare suveniruri, etc.)	2022	0		APL, agenții economici	nr. de parteneriate noi, nr de persoane implicate, poze, liste Costul lucrărilor
		Construcția a câteva debarcadere pe malul Nistrului pentru acostarea ambarcațiunilor turistice (A 2.2.2. din SDC 2025)	2023	1000000	Buget local; buget raional	APL, Donatori, agenții economici	Patru debarcadere construite
		Organizarea funcționării unui pod plutitor care să facă legătura cu malul stâng al Nistrului (A 2.2.3 din SDC 2025)	În funcție de evoluțiile politice	1000000	Buget central; proiecte externe	APL, Donatori, agenții economici	Pod plutitor funcțional
		Amenajarea unei plaje pe malul Nistrului (A3.3.2 din SDC 2025)	2024	400000	Buget central; proiecte externe	APL, Donatori, agenții economici	Plajă amenajată
		Organizarea comerțului cu suvenire și produse specifice localității	2022	0		APL, agenții economici	Nr. de expoziții, nr de participanți, nr de vizitatori, suma de bani acumulată
	5. Modernizarea, amenajarea și extinderea spațiilor de deservire a	Implementarea unui sistem de promovare a investițiilor pentru deservirea vizitatorilor în localitate	2022	5000	BL, Donatori	APL, agenții economici	Nr de buclele, nr de spoturi video, nr de întâlniri, poze, liste, nr de anunțuri pe panourile

	vizitatorilor în localitate						informaționale	
	Promovarea unui cluster de turism în localitate	2022	0			APL, agenții economici	nr de întâlniri, nr. participanți, liste, poze	
	6. Certificarea calității a unităților de deservire a vizitatorilor	Elaborarea Planului pentru ajustarea la standardele minime de calitate a destinației turistice locale	2021	0			APL	Plan elaborat, 100% realizat, standarde de calitate respectate, fișe de evaluare.
		Sistem integrat de management al deșeurilor pe teritoriul localității	2021	50000	BL		APL	Nr de tomberoane instalate, nr de contracte cu furnizorii,
		Sistem integrat de management al resurselor naturale pe teritoriul localității	2021	50000	BL		APL	Nr de resurse administrate, nr de contracte semnate,
		Certificarea calității pentru serviciile prestate pe teritoriul localității	2021	50000	BL, Donatori		APL, agenții economici	Nr de certificate primite, sondaje de evaluare pentru turiști
Subtotal OS 5 Îmbunătățirea infrastructurii turistice din localitate				3931000				
TOTAL				5993000				

ANEXE

ANEXA 1: GRUPUL DE LUCRU CREAT ÎN JORA DE MIJLOC

1. LABLIUC Serghei – conducător GL
2. Gaiduc Lilia / SRL LIGAVASTAN (bar)
3. Andrieș Tatiana / Îl Andries Tatiana Andrei
4. Festivalul Raional „Nistrule pe malul tău”
5. Biserica Veche Jora de Sus
6. Mânăstirea Lopatna
7. Gondiu Mihail (împletitul în lozie (panere, coșuri s.a) s.Lopatna)

ANEXA 2. NECESARUL DE INDICATOARE PENTRU MARCAREA TRASEELOR TURISTICE ÎN JORA DE MIJLOC

	<i>Model indicator conform Regulamentului circulației rutiere</i>	Cobleni	Mănăstire a Lopatna	Biserica Sf. Arh. Mihail, Jora de Sus	Groapa Roșie	Baza de canotaj	Total
5.80 - 5.93 Atracții turistice	 5.80 5.86	1	1	1		1	4
Plajă sau piscină	 5.32						
Loc pentru popas	 5.26		1			1	2
Punct de informare	 5.33						
Direcție spre obiectivul turistic	 5.79	5	4	4	1	4	18
Pensiune	 5.84			4			4
Hotel sau motel	 5.23						
Restaurant	 5.20					2	2
Parcare	 5.48.1						
Poliție							
Punct medical							
WC				2		2	4
Total							34

ANEXA 3. FIȘA CONCEPTULUI DE PROIECT PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI ÎN JORA DE MIJLOC

Denumirea proiectului	Dezvoltarea turismului în destinația turistică Jora de Mijloc
Durata totală a acțiunii	24 luni
Valoarea estimativa a proiectului	Bugetul total 1308000 MDL Suma solicitată constituie 90% Cofinanțare 10% APL și parteneri
Obiectivele proiectului	Obiectivul (obiectivele) generale: Promovarea inițiativelor pentru amenajarea destinațiilor turistice locale interconectate cu traseele turistice naționale Obiective specifice: OS1. Crearea capacităților de informare a turiștilor în destinația turistică OS2. Amenajarea atracțiilor turistice remarcabile în localitate OS 3. Marcarea traseelor turistice locale și conectarea la traseele naționale
Grupuri țintă	1) APL deținătoare de atracții turistice importante, 2) agenții economici locali; 3) localnicii
Beneficiari finali	1) Turiștii și vizitatorii RM; 2) populația locală și a RM; 3) agenții economici pe trasee turistice comune; 4) Turoperatorii și agențiile de turism; 5) deținătorii de atracții turistice pe trasee turistice comune;
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> ● 1 încăpere construită, ● BIT dotat și amenajat conform cerințelor, ● Proiect grant elaborat ● 2 traininguri speciale realizate, ● 10 persoane instruite, ● Pagină web activă, ● Pagină FB activă, ● 10 de plachete informative instalate la 10 de atracții Costul lucrărilor ● Ghid turistic elaborate, ● Calendar elaborat, ● Căi de acces bine amenajate, ● Locuri de popas bine amenajate, ● 3 proiecte tehnice elaborate
Activități principale:	<ul style="list-style-type: none"> ● Amenajarea spațiului Muzeului local / Biroului de informare a vizitatorilor (construcție, etc.) ● Dotarea Muzeului local / Biroului de informare a vizitatorilor (vitrine, standuri, mobilier, echipamente, etc.) ● Finalizarea elaborării unui proiect tehnic a Muzeului local ● Training-uri special (Atragerea granturilor în activitatea Agenților economici din HORECA; Atragerea granturilor în activitatea echipei de dezvoltare a turismului în localitate) ● Elaborarea conținutului de turism pe pagina web a localității (www.jorademijloc.comuna.md) ● Elaborarea conținutului de turism pe pagina FB (Primaria comunei Jora de Mijloc) și asigurarea prezenței active pe social media ● Amenajare plachetelor informative la atracțiile din localitate ● Elaborarea și tirajarea Ghidului turistic al localității ● Elaborarea Calendarului prezenței localității la evenimente regionale, naționale și internaționale ● Lansarea evenimentelor publice adresate turiștilor cu ocazia datelor petrecerii sărbătorilor (Festivalul Nistrule pe malul tău, Hramurile localităților din comună ș.a) ● Amenajarea estetică și întreținerea căilor de acces de la stațiile de transport public spre și prin vatra localității ● Amenajarea estetică și întreținerea locurilor de popas și belvedere pe teritoriul localității (malul Nistrului) ● Elaborare Proiecte tehnice pentru amenajarea unor zone speciale din localitate